

מבאר מה נעשה עם חתימת האדם על מעשיו בדין של מעלה.

ובידיה - ובידו של השליח, **פלהו חתימין** - חתומים כל מעשיו כדי **למידן ליה** (בהוא, ד"א בהאי) **עלמא** - לדון אותו בעולם

ההוא שהוא העולם הבא, **על קדמאי** - על חטאים קדמונים, **ועל בתראי** - ועל חטאים אחרונים, **על חדתי** - עבירות חדשות, **ועל עתיקי** - עבירות ישנות. **לא אתנשי** - לא נשכח אפילו **חד מינייהו** - אחד מהם. **הדא הוא דכתיב** - זהו מה שנאמר בהמשך הפסוק **'לדעת כל אנשי מעשהו'**, שכל מעשי האדם ידועים ונזכרים.

רבי אלעזר משלים לבאר מדוע מחשבים את מעשיו עוד בטרם פטירתו.

וכיון דכל אינון עובדין דעבד בהאי עלמא - שכל אותם המעשים שעשה בעולם הזה, היה עושה בגופא **ורוחא** - עם הגוף והרוח יחדיו, **הכי נמי יהיב חושבנא** - כך גם צריך ליתן חשבון מעשיו, כשעדיין מלושב בגופא **ורוחא** - בגופו ורוחו יחדיו, **עד לא יפוק מעלמא** - בטרם שנפטר מן העולם, כדי שיקבלו את העונש יחדיו.

גם למרות כל הנוראות האלו הנעשים ביום הפטירה, אין הרשע שב בתשובה אפילו ביום מיתתו.

תא חזי - בוא וראה, **כמה דחייבא** - כפי שהרשע **אקשי קדל** - מקשה עורף שלא לחזור בתשובה **בהאי עלמא** - בעולם הזה, **הכי נמי** - כך גם, **אפילו בשעתא דבעי לנפקא מהאי עלמא** - בשעה שעומד לצאת מן העולם הזה, עדיין **אקשי קדל** - מקשה עורף, ואינו חוזר בתשובה. **בגין כן** - בגלל כן, **זכאה הוא בר נש** - אשרי הוא האדם, **דיליף בהאי עלמא ארחוי דקודשא בריה הוא** - שלומד בעולם הזה את דרכיו של הקדוש ברוך הוא **בגין למיהיב בהו** - כדי ללכת בהם. **ומאידך חייבא** - הרשע, **אף על גב דאסתפל בהגי (נ"א דאשתדל בהדי) צדיקניא** - שמסתכל באלו הצדיקים ההולכים בדרכי הקב"ה, מכל מקום **אקשי קדל** - מקשה עורף, **ולא בעי למילף** - ואינו רוצה ללמוד מדרכי הצדיקים.

על אף קשיות עורף של הרשע אסור להניח אותו בדרכו הרעה.

ובגין כן - ומשום כך שאין הרשע רוצה ללמוד מעצמו ממעשי הצדיקים, **אית ליה לצדיקא למתקף ביה** - יש לו לצדיק להחזיק ברשע בתוקף, כדי

סופא דקרא, מה בתיב (שם יב ד), 'בצאתו מחרן'. אמר רבי אלעזר, 'מחרן' בתיב, וזהו יציאה מארץ

ללמוד דרכי תורה, **ואף על גב דחייבא** - שהרשע **אקשי קדל** - מקשה עורף הוא, ואינו רוצה ללמוד ממנו, **לא ישבוק ליה** - לא יניח לו לילך בדרכיו המקולקלות. **והטעם דאית ליה לאתקפא בידיה ולא ישבוק ליה** - שיש לו לצדיק להחזיק בתוקף ברשע ולא להניח לו לילך בדרכו, **דאי ישבוק ליה** - כי אם יעזוב אותו, **יהיף** - ילך הרשע **ויחריב עלמא** - ויחריב את העולם.

ומביא רבי אלעזר ראייה על כך שלצדיק אסור לדחות את הרשע שתחת ידו פן יקלקל הרבה.

תא חזי - בוא וראה **מן אלישע הנביא, דדחה לגחזי** - שדחה את גחזי משום שחטא והחטיא את הרבים, **וכן היה באברהם, כל זמנא דהוה לוט בהדיה** - כל זמן שהיה לוט עמו, גם אם לא למד ממעשיו, **לא אתחבר בהדי רשיעיא** - לא התחבר לוט עם הרשעים, **כיון דאתפרש מניה** - שנפרד לוט מאברהם, **מה פתיב** - כתוב (בראשית יג יא), **'ויבחר לו לוט את כל פפר הירדן, וכתוב - ועוד כתוב (שם פסוק יב), 'ויאהל עד סדום, ומה פתיב בתריה** - כתוב אחר כך (שם פסוק יג), **'ואנשי סדום רעים וחסאים לה' מאד'**, הרי שלאחר שנפרד לוט מאברהם על פי בקשת אברהם לאחר מריבת הרועים, התחבר לוט עם אנשי סדום הרשעים.

עתה חוזר לדברי רבי אלעזר ומביא מה שהקשה רבי אבא על דיוקו בפסוק 'וילך אברהם'.

אמר לו רבי אבא לרבי אלעזר, **האי** - זה מה **דאמרית** - שאמרת ודייקת ממה שכתוב **'וילך אברהם' ולא כתיב** - ולא כתוב **'ויצא אברהם'**, לומר שציווי ה' לילך לארץ כנען הגיע אליו לאחר שיצא ממקומו, **שפיר** - יפה הוא. **אבל קשה מסופא דקרא** - מסוף הפסוק, **שהרי מה פתיב** - כתוב בסוף הפסוק (שם יב ד), **'ואבךם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן'**, הרי שגם היציאה היתה על פי ציווי ה'. ומתרץ, **אמר רבי אלעזר** לרבי אבא, **'מחרן' בתיב**, כלומר לכן דקדק הכתוב ואמר 'מחרן', לומר כי יציאה זו לא היתה מארץ מולדתו אלא מחרן ששהה שם זמן מה בדרכו לאחר שיצא מארץ מולדתו, ומשם יצא עכשיו, **וזהו יציאה מארץ מולדתו** שהיא אור כשדים שנזכר בפסוק **'ויצא ללכת ארצה כנען'**, **הות בקדמיתא** - היתה קודם לכן לפני שציווהו ה' לילך בדרך.

הות בקדמיתא - היתה קודם לכן לפני שציווהו ה' לילך בדרך.

ובידיה, פלהו חתימין למידן ליה (בהוא, ד"א בהאי) עלמא, על קדמאי, ועל בתראי, על חדתי, ועל עתיקי. לא אתנשי חד מינייהו. הדא הוא דכתיב 'לדעת כל אנשי מעשהו'.

וכל אינון עובדין דעבד בהאי עלמא, בגופא ורוחא, הכי נמי יהיב חושבנא, בגופא ורוחא, עד לא יפוק מעלמא.

תא חזי, כמה דחייבא אקשי קדל בהאי עלמא, הכי נמי, אפילו בשעתא דבעי לנפקא מהאי עלמא, אקשי קדל. בגין כן, זכאה הוא בר נש, דיליף בהאי עלמא ארחוי דקודשא בריה הוא בגין למיתקף בהו. וחיבא, אף על גב דאסתפל בהגי (נ"א דאשתדל בהדי) צדיקניא, אקשי קדל, ולא בעי למילף.

ובגין כן, אית ליה לצדיקא למתקף ביה, ואף על גב דחייבא אקשי קדל הוא, לא ישבוק ליה. ואית ליה לאתקפא בידיה ולא ישבוק ליה, דאי ישבוק ליה, יהיף ויחריב עלמא. תא חזי מן אלישע, דדחה לגחזי, וכן באברהם, כל זמנא דהוה לוט בתריה, לא אתחבר בהדי רשיעיא, כיון דאתפרש מניה, מה פתיב (בראשית יג יא), 'ויבחר לו לוט את כל פפר הירדן, וכתוב (שם פסוק יב), 'ויאהל עד סדום, מה פתיב בתריה (שם פסוק יג), 'ואנשי סדום רעים וחסאים לה' מאד'.

אמר רבי אבא, האי דאמרית 'וילך אברהם' ולא כתיב 'ויצא אברהם', שפיר הוא. אבל

סופא דקרא, מה בתיב (שם יב ד), 'בצאתו מחרן'. אמר רבי אלעזר, 'מחרן' בתיב, וזהו יציאה מארץ מולדתו, הות בקדמיתא.

נפשי צמאה לדעת כל רז סודי

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד"

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים